

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲ SĄJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMŲ

2004 m. gegužės 20 d.

Nr. 21 (602)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Būk labiau lietuvis – išskleisk sėkmės ir garbės vėliavą!

Vėliava – tautos pasididžiavimo ir garbės simbolis. Nuo kiekvieno iš mūsų priklauso, kokią vėliavą nešti dabar. Sugrįžus į Europos bendriją nedera pamiršti, jog esame lietuviai. Gegužės 14 dieną Tėvynės sąjunga pakvietė visus kartu išskleisti klestinčios ir garbingos valstybės vėliavą: Lietuvos Trispalvę. Su ja po šalį keliausiantys partijos atstovai kviečia prisijungti kiekvieną Tėvynę mylintį pilietį.

Nuo valstybės širdies – į visą šalį

Trispalvė vienija tautą, primena svarbiausius Lietuvos istorijos momentus. Todėl nenuostabu, jog Tėvynės sąjungos akcija "Būk labiau lietuvis" – Trispalvės žygis po Lietuvą prasidėjo Vilniuje, valstybingumo lopšyje. Gegužės 14 dieną sostinės gyventojai ir svečiai buvo pakviesti į Katedros aikštę – į vėliavos išlydėtuves ir nuotaikingą koncertą, kurį vedė Tėvynės sąjungos narys Algis Ramanauskas-Greitai. Su aikštėje susirinkusiais žmonėmis bendravo TS vadovai, specialiai įrengtoje palapinėje žmonės galėjo dalyvauti "videoknygos" akcijoje "Išženk savo vardą sėkmės Lietuvos istorijoje!", pasidalyti savo rūpesčiais ir lūkesčiais, gauti daugiau informacijos apie TS nuostatus Europos Parlamento rinkimuose. Praeiviai buvo kviečiami įsitraukti į šį džiaugsmingą šurmulį.

Iš Vilniaus Trispalvės žygis pajudėjo mažesnių Lietuvos miestų ir kaimų link. Jų gyventojai kviečiami dalyvauti įvairiuose renginiuose. Per keturias savaites vėliava apkeliaus Aukštaitiją, Šiaurės Lietuvą, Žemaitiją, Suvalkiją ir Dzūkiją. Žygio dalyviai su aikšte ant ratų gegu-

LPKTS valdybos pirm. A. Lukša ir TS pirm. A. Kubilius

Žygio dalyviams nešama įteikti senoji partizanų vėliava

žės 15 d. jau pasiekė Ukmergę, 16 d. – Molėtus, 17 d. – Anykščius, 18 d. – Uteną. Žygis baigsis birželio 11 d. Vilniuje. Visur bus rodomas J. Vaitkaus filmas apie Lietuvos partizanus "Vieni vieni". Žygį lydi Tėvynės sąjungos, Seimo nariai, EP kandidatai bei visi akcijoje norintys dalyvauti piliečiai.

Veržlumo ir vienybės simbolis

Akcija kviečia būti dar labiau lietuviams išsiplėtusioje Europos šalių šeimoje. Tapdami europiečiais turime išsaugoti ir lietuviybę.

(keliamo į 2 psl.)

Dėl EBSW ir kitų LDDP laikotarpio aferų ištyrimo

Tėvynės sąjungos prezidiumo pareiškimas

Jungtinėse Amerikos Valstijose sulaikius buvusį EBSW vadovą G. Petriką, atsivėrė jau apgijusios, bet tebesopančios LDDP laikotarpio "prichvativimo" žaizdos.

EBSW grupės veikla Lietuvos žmonėms padarė didžiulę žalą. Subankrutavus EBSW valdytam Kauno holdingui pradanginta net 80 mln. litų gyventojų indėlių. EBSW grupės veikėjų rankomis buvo sužlugdytas Komercijos kredito bankas, Lietuvos valstybinis komercinis bankas. Tuometinis Lietuvos banko vadovas K. Ratkevi-

čius puikiai žinojo, kad Kauno holdingas neturi leidimo rinkti žmonių indėlių, matė, kad kuriama finansinė piramidė žlugus, bet nusikalstamai tylėjo ir taip iš esmės dangstė daromus nusikaltimus.

EBSW grupė taip pat padarė milžinišką žalą Lietuvos, ypač Kauno, pramonės įmonėms. EBSW pigiai už investicinius čekius supirko beveik 200 įmonių akcijas, įmonių turtą užstatė, ėmė paskolas, o gauti pinigai nebuvo investuojami, jie nusėdo EBSW vadovų kišenėse.

(keliamo į 2 psl.)

Aiškinsis galimus ryšius

Šią savaitę Tėvynės sąjungos frakcijos seniūnas Andrius Kubilius pasiūlė Seimui kreiptis į Valstybės saugumo departamentą (VSD) dėl spaudoje pasirodžiusių naujų duomenų apie artimiausios buvusio prezidento Rolando Paksio aplinkos ryšius su Rusijos specialiosiomis tarnybomis įvertinimo.

Tokį nutarimo projektą "Dėl kreipimosi į Valstybės saugumo departamentą dėl Rusijos specialiųjų tarnybų įtakos Lietuvos politikams" jis įregistravo Seimo posėdžių sekretoriatoje.

A. Kubilius priminė, kad šių metų gegužės 15 d. "Lietuvos ryto" straipsnyje "Maskvos tinklai supančiojo R. Paksui rankas ir kojas" atskleidžiama daug naujų duomenų apie buvusios R. Paksio aplinkos ir rėmėjų Jurijaus

Borisovo, Anos Zatonskajos sąsajas su Rusijos specialiosiomis tarnybomis bei "LUK'oil" saugumo tarnybų poveikį R. Paksui per tiesiogiai su juo bendravusius žmones.

Šios žinios, anot jo, papildoma minėtos Seimo komisijos atskleistus duomenis bei Rusijos žvalgybos veiklos Lietuvoje mastą bei būdus, todėl labai svarbu žinoti, kiek jos yra patikimos.

A. Kubiliaus nuomone, VSD reikėtų taip pat paprašyti pateikti turimą kitą informaciją apie Rusijos specialiųjų tarnybų neteisėtus bandymus daryti įtaką Lietuvos politikams ir ekonominiams procesams.

Nutarimo projekte siūloma pateikti išvadą Seimui iki šių metų birželio 9 dienos.

Ingrida VĖGELYTĖ

Aktualijos

■ Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcijos seniūnas A. Kubilius Seimo posėdžių sekretoriatoje užregistravo nutarimo projektą, kuriuo siūloma Seimui kreiptis į Valstybės saugumo departamentą dėl spaudoje pasirodžiusių duomenų apie artimiausios buvusio prezidento R. Paksio aplinkos ryšius su Rusijos žvalgyba bei "LUK'oil" saugumo tarnyba įvertinimo.

■ Seimo narys G. Šileikis apkaltino populistinės Darbo partijos lyderį V. Uspaskichą tautinės nesantaikos kurstyti bei valstybės ir jos žmonių niekinimu.

■ Seimas priėmė Valstybinių pašalpų šeimoms, auginančioms vaikus, įstatymo pataisą, pagal kurią nuo liepos 1 d. šeimoms, auginančioms vieną arba du vaikus nuo 3 iki 7 metų, už kiekvieną vaiką bus mokama 50 litų (0,4 MGL) išmoka. Nedirbančioms ir neturintioms draudiminio stažo moterims nuo liepos 1 d. bus mokama vienkartinė 250 litų gimdymo pašalpa.

■ Parlamentaras J. Razma pasiūlė suteikti teisę Etikos ir procedūrų komisijai taikyti šturksčiai pažeidusiems etiką Seimo nariams finansines sankcijas - iki 50 proc. sumažinti artimiausio mėnesio atlyginimą.

■ Gegužės 18 d. popiežius Jonas Paulius II šventė 84-ąjį gimtadienį. Ta proga jis išleido naują knygą "Kelkitės. Eime iš čia". Popiežius su pasauliu dalijasi prisiminimais. Tai minčių srautas nuo jo jaunystės iki senatvės, nuo jėgų antplūdžio iki nuovargio. Kritikai teigia, jog naujoji knyga neabejotinai taps bestseleriu.

■ Šeštą kartą Kaune rengiama Miesto dienos šventė. Į margaspalvius, linksmus renginius ji kauniečius bei miesto svečius kviečia nuo gegužės 20 iki 23 d. Pagrindiniai renginiai vyks Laisvės alėjoje, Rotušės aikštėje, Santakojje, Kauno pilyje, Vilniaus g., istorinės prezidentūros kiemelyje ir kt.

■ Vokietijos kariuomenės Jūrų technikos mokyklos kursantai ir kariai rezervistai tvarko Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų metu Lietuvoje palaidotų vokiečių karių kapus. Kaip pranešė Krašto apsaugos ministerija, kariai dvi savaites tvarkys kapus Mikuose (Šilutės r.) ir Lauksargiuose (Tauragės r.).

Būk labiau lietuvis – išskleisk sėkmės ir garbės vėliavą!

(atkelta iš 1 psl.)

Turime parodyti Europai, jog mokame didžiuotis saviimi. Dar daugiau – privalome būti labiau lietuviams. Kuo labiau gerbsime save patys, tuo labiau gerbs mus ir kiti.

Vėliava neatsitiktinai pasirinkta akcijos "Būk labiau lietuvis" simboliu. Ji ne tik primena, iš kur atėjome ir kas esame. Plazdanti vėliava reiškia ir veržlumą, sėkmę, klestėjimą. Tai vedlys mūšyje, šauklys, kviečiantis rinktis ir skelbiantis šventę.

Be to, vėliava primena ir pareigą būti vieningiems, gebantiems priimti atsakomybę. Pagal Konstituciją, tai pirmasis valstybės simbolis. Su ja turi tapatintis kiekvie-

nas Lietuvos gyventojas. Artėjant didelėms permainoms kiekvienas turi nuspręsti, kokią vėliavą pasirinkti ir nešti.

Buvęs rezistentas LPKTS valdybos pirmininkas dim. kpt. Antanas Lukša į Vilnių šiam žygiui atvežė partizanų karo peripetijas perėjusių ir švilpiančias kulkas mačiusią 70 metų išsaugotą partizanų vėliavą – simbolį, jungiantį praeitį ir ateitį. Jis perdavė žygio dalyviams iš Katedros atneštą naująją ir vaikučių į sceną atneštą senąją partizanų vėliavą sakdamas, kad tikisi, jog šis žygis sutelks visą Lietuvą, kaip anuomet partizanų vėliava sutelkė lietuvius kovai prieš okupantus.

Dėl EBSW ir kitų LDDP laikotarpio aferų ištyrimo

(atkelta iš 1 psl.)

Būtent dėl to, kad įmonės buvo superkamos siekiant ne plėsti gamybą, bet pasinaudoti jų turto. Toks privatizavimo modelis vėliau buvo pavadintas "prichvatizavimu". Kaunas, atkūrus nepriklausomybę atrodęs labai gyvybingas miestas ir buvęs žymiai veržlesnis už sustingusį Vilnių, dėl EBSW sužlugdytos pramonės ėmė atsilikti ne tik nuo Vilniaus, bet ir nuo Klaipėdos. Miestas pradeda atsigauti tik dabar, kai sustiprėjo įvairios naujos kartos technologijų įmonės.

EBSW "aukso amžius" buvo 1993-1995 metais, LDDP "piramidės" valdymo laikotarpiu, kai A.Šleževičius buvo premjeras, o A.Brazauskas ėjo prezidento pareigas. LDDP nedarė nieko, kad tokią nusikalstamą veiklą sustabdytų. Su EBSW vadovais atvirus ryšius palaikė kai kurie aukšti tuometinės valdžios atstovai. Tarp jų minimi prezidento patarėjas V.Beriozovas, Ekonomikos ministerijos Privatizavimo departamento direktorius A.Kaminskas, Seimo ekonominių tyrimų komisijos pirmininkas V.Juškus ir kiti.

Šiuo LDDP valdymo laikotarpiu veikė ir daugiau žmonės nebaudžiamai apgaudinėjusių bei valstybės turtą grobsčiusių grupuočių. Daug žalos padarė G.Konopliovo grupės aferos, su tuometine valdžia siejamos "Luokės" sukeltas "Aurabanko" žlugimas, dirbtiniai "Sekundės", LAIB, kitų bankų bankrotai.

Būdamas opozicijoje Tėvynės sąjunga tuos klausimus kėlė - tiek dėl "Jūros", tiek dėl "Literatų svetainės" (tuo metu atsirado garsioji V.Landsbergio frazė: "Kas gali paneigti galimybę"), tiek dėl kitų "prichvatizavimo" atvejų, bet LDDP buvo nepramušama ir A.Brazausko lūpomis sakė, kad "vsio zakonno".

Nei dabartiniai socialdemokratų, nei jų pirmtakė LDDP minėtų faktų iki šiol nėra įvertinę kaip klaidų (veikiausiai dėl sąmoningo bendrininkavimo). Nukentėjo žmonės, jie jaučia skriaudą, mato neteisę, bet niekas neprisiima už tai atsakomybės, todėl nieko nuostabaus, kad dalis visuomenės neigiamai vertina politiką, politines partijas, net valstybę. Tokia socialdemokratų neatsakomybė labai palanki įvairiems populistams, kurie kraunasi sau politinį kapitalą naudodamiesi žmonių jaučiama skriauda ir neteisėngumu.

Tėvynės sąjunga pareiškia, kad LDDP turi atsakyti už savo valdymo laikotarpiu vykdytus ekonominius nusikaltimus ir apgavystes ar net piktybišką ūkio žlugdymą bei žmonių skurdinimą, dėl kurių žmonės jaučia skriaudą iki šiol.

Turi būti ištirtos šiuos nusikaltimus dariusių asmenų sąsajos su politikais, o šie privalo atsakyti už to laikotarpio nusikalstamus veiksmus ar už nusikalstamą neveiklumą. Tik taip būtų gražintas pasitikėjimas valstybe ir atkurtas teisingumas.

Visuomeninės organizacijos LPKTS ir TS PKT frakcijos valdybos posėdis

Gegužės 15 d. įvyko visuomeninės organizacijos LPKTS ir TS PKT frakcijos valdybos posėdis. Valdybos darbo ataskaitą nuo kovo 20 d. (paskutinio valdybos posėdžio) iki gegužės 15 d. padarė valdybos pirmininko pavaduotoja J.Marcinkevičienė. Ji pažymėjo, kad šiuo laikotarpiu įvyko Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (PKTF) ir visuomeninės organizacijos LPKTS tarybos posėdis. Jame buvo sprendžiami LPKTS ir TS skyrių jungimosi, prezidento, Europos Parlamento bei LR Seimo rinkimų klausimai. J.Marcinkevičienė informavo valdybos narius apie gegužės 5 d. Vilniuje vykusį LPKTS, LPKTB ir LPKS darbo grupių pasitarimą dėl galimybių susijungti į vieną visuomeninę organizaciją. Nutarta pasikeisti įstatais ir programomis, pateikti derybų grupių rekvizitus. Kitas po-

sedis - gegužės 19 d. Vilniuje.

Informaciją apie įvykusius LPKTS ir TS jungiamuosius susirinkimus pateikė M.Vaitiekūnienė (Tauragės sk.), J.Stanėnas (Grigiškių sk.), B.Kažemėkaitė (Kalvarijos sk.), V.Raibikis (Marijampolės sk.), D.Karkienė (Vilkaviškio sk.), V.Bliznikas (Utenos sk.), E.Strončikas (Jurbarko sk.), J.Sakelis (Kauno sk.). Apie Vilniaus apskrities LPKTS skyrių jungimąsi informavo P.Musteikis. TS skyrių pirmininkais tapo PKT frakcijos atstovai: B.Kažemėkaitė (Kalvarijos sk.) ir E.Strončikas (Jurbarko sk.).

Svarstyta padėtis Kauno, Raseinių, Klaipėdos ir Šiaulių skyriuose.

Aptariant politinę padėtį šalyje kalbėjo tarybos pirmininkas R. Paplauskas. Jis sakė: "Susirūpinimą kelia tai, kad būsimoose prezidento rinkimuose Tėvynės sąjunga

pasirengusi remti du kandidatus. Visuomeninės organizacijos LPKTS vardu privalome kreiptis į Tėvynės sąjungos prezidentą, kad skubiai būtų apsispręsta, kurį kandidatą remti." Papildydamas R.Paplausko mintis Seimo narys P.Jakučionis pažymėjo, jog tikslų atsakymą turėsime iki gegužės 28 dienos.

Visuomeninės organizacijos LPKTS valdyba priėmė rezoliuciją dėl vieno kandidato rėmimo prezidento rinkimuose. (Spausdiname atskirai.)

Posėdyje aptartos kandidatūros į LR Seimą vienmandatėse apygardose. Tarybos pirmininko pirmasis pav. V.Raibikis informavo dėl pasirengimo dainų šventei "Leiskit į tėvynę", o E.Strončikas - apie išvykos Kęstučio apyg. partizanų takais maršruto bei kelionės ypatumus, kaip tam pasirengta.

"Tremtinio" inf.

Ingrida VĖGELYTĖ

Genocido centro vadovė siūlė melstis kankinimo kamerose

Gegužės 18 d. Seimo Žmogaus reikalų komiteto posėdžio metu buvo svarstyta neteisėtai uždarytos Genocido aukų koplyčios buvusiuose KGB rūmuose, Vilniuje, klausimas.

"Tremtinys" jau rašė, kad balandžio 13-15 d. atvykę į buvusius KGB rūmus LPKTS Vilniaus skyriaus žmonės neberado įkurtos ir pašventintos koplyčios: vietoj altoriaus, kryžiaus, šventųjų paveikslų stirksojo tik sienose likusios viny. Ši koplyčia buvo įrengta rūmų antrojo aukšto fojė. Tai nebuvo atskiras pastatas, o tik simboliškai atitverta fojė dalis.

Pradėjus ieškoti, kur dingę daiktai iš koplyčios, paaiškėjo, kad Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) vadovės D.Kuodytės nurodymu jie sukrauti sandėlyje. Šiuo D.Kuodytės poelgiu pasipiktino daugelis buvusiu partizanų, politinių kalinių ir tremtinių organizacijų, kurios savo reikalavimais grąžinti buvusią Genocido aukų koplyčią versite užvertė Seimo Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių teisių komisiją.

Į Žmogaus teisių komite-

to posėdį buvo pakviesta D.Kuodytė. Taip pat dalyvaavo būrelis buvusių politinių kalinių ir tremtinių, Seimo nariai P.Jakučionis ir A.Stasiškis, visuomeninės organizacijos Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus mst. susivienijimo "Labora" atstovas.

Posėdžiui pirmininkavęs Seimo narys Gediminas Dalinkevičius pirmiausia paprašė D.Kuodytės paaiškinti, kodėl prireikė išardyti Genocido aukų koplyčią. Ji sakė, kad ši koplyčia buvo įrengta tada, kai prie buvusiu KGB rūmų budėjo protestuojantys buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Tada ji buvo reikalinga. O pernai čia žmonės tebuvo susirinkę 2 kartus. Šiomet - nė karto.

Ji sakė, kad šalia esančio Vilniaus apygardos teismo apsaugininkai ir teisiameji čia ateinantys parūkyti. Todėl ji mano, kad čia reikia pakabinti atminimo lentą, o susibūrimams ji galinti skirti kambarį arba vietos muziejų.

"Melstis galima tardymo kamerose ar prie jų. Arba bažnyčiose, kurios yra tuščios", - siūlė D.Kuodytė, tai įvardijusi "ne moralės, o tvarkos" klausimu.

(keliamo į 3 psl.)

LPKTS valdybos rezoliucija

Priimta 2004 05 15

Visuomeninė organizacija Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS) artėjant priešlaikiniams LR prezidento ir Europos Parlamento rinkimams apsvairstė politinę padėtį Lietuvoje ir išreiškia nuomonę, kad Tėvynės sąjunga (konservatoriai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, krikščioniškieji demokratų) privalo artimiausiu metu apsispręsti, kurį iš dviejų kandidatų - Petrą Auštrevičių ar Valdą Adamkų - remsi prezidento rinkimuose.

Parama dviems kandidatams yra nesuprantama rinkėjams, kelia įtarimų dėl politinių manipuliacijų, pernešylyg ilgą neapsisprendimą sudaro TS neryžtingumo įspūdį.

Rinkimuose į Europos Parlamentą LPKTS besąlygiškai remsi Tėvynės sąjungos kandidatų sąrašą Nr.9. Šio sąrašo lyderis - prof. Vytautas Landsbergis, kuris remiamas Lietuvos Sąjūdžio atvedė Lietuvą į Nepriklausomybę. Tikimės, kad jo vadovaujami Europos parlamentarai iš Lietuvos sieks, kad Europos Parlamentas pasmerktų komunistų režimo nusikaltimus ir priverstų Rusiją atlyginti okupacijos žalą Lietuvai ir jos gyventojams.

Seimas tirs EBSW ir politikų ryšius

Antradienį Seimas pritarė konservatorių inicijuotam siūlymui sudaryti parlamentinę komisiją tirti praėjusiam dešimtmetyje bankrutavusio EBSW koncerno ir to meto politikų ryšius. Labiausiai su koncerno vadovais įtariami bendravę socdemai konservatorių iniciatyvą tirti EBSW ir tuometinės kairiųjų valdžios ryšius vertina kaip atsaką į dabartinės valdančiosios daugumos inicijuotą tyrimą dėl "Mažeikių naftos" privatizavimo. Nors dar nežinia, ar laikinoji komisija konstatuos, kad šis sandoris Lietuvai padarė 1,5 mlrd. žalos. Šis kaltinimas jau subliuškęs. Valstybės teiktos paskolos "Mažeikių naftos" jau grąžinamos ir bus sugrąžintos iki 2013 m. Iš tų paskolų Lietuva gauna geras palūkanas, dėl ko Finansų ministerija tik džiaugiasi.

Į laikinąją parlamentinę komisiją nutarta įtraukti 12 įvairioms frakcijoms atstovaujančių Seimo narių. Joje dirbs socialdemokratai A.Plokšto, V.Orechovas, J.Korenka ir A.Kunčinas, socialliberalai E.Šablinskas ir V.Fiodorovas, liberalcentristai K.Glaveckas ir R.Šukys, liberalde-

mokratas V.Žalnerauskas, konservatorius J.Razma, Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų frakcijos narys J.Veselka bei mišrios Seimo narių grupės atstovas S.Buškevičius. Komisijai vadovaus socialdemokratas A.Plokšto, jo pavaduotoju paskirtas J.Razma.

A.Kubilius teigė, jog idėja inicijuoti tokią komisiją kilo po to, kai JAV buvo sulaikytas septynerius metus ieškotas EBSW koncerno prezidentas G.Petrikas. "G.Petriko sulaiškymas atvėrė LDDP laikotarpio valdymo prichvatizavimo piktžaidzes", - sakė konservatorius.

Seimo laikinajai komisijai siūloma ne vėliau kaip per 4 mėnesius atsakyti į 7 esminius klausimus.

Šiai komisijai, be kita ko, siūloma pasidomėti, kurie valstybės pareigūnai ir politikai bendravo su EBSW koncerno steigėjais ir vadovais remdami jų interesus, kokios kitos svarbios aplinkybės, susijusios su politikų dalyvavimu, lėmė nusikalstamą EBSW koncerno veiklą.

Ingrida VĖGELYTĖ

Genocido centro vadovė siūlė melstis kankinimo kameroje

(atkelta iš 2 psl.)

Ji mano, kad viskas turi savo pradžią ir savo pabaigą, net šventi dalykai. "Atminimas bus įamžintas. Neištrintas ir neišgraužtas", - nevengė vaizdingesnio žodžio Genocido centro vadovė.

Tiesa, jos pasiaiškinimai buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams taip ir liko nesuprantami.

"Nesuprantu, koks vis dėlto motyvas paskatino uždaryti koplyčią", - stebėjosi Seimo narys A.Stasiškis. Jis stebėjosi, kad tvarkos siekianti D.Kuodytė toleruoja netvarką, leidžia teisiamiesiems rūkyti koplyčioje. Jis taip pat stebėjosi, kodėl šioje vietoje gali kabėti atminimo lenta, bet negali kabėti šventojo paveikslas. Tuo labiau kad vieta yra tinkama, nes ji yra lyg ir nuošalėje, bet kartu prieinama visiems lankytojams. Jis pats girdėjęs, kad teisiant prancūzų dainininką Kanta gausiai susirinkę prancūzai čia karštai meldėsi.

"Jie ten alų gėrė", - replikavo D.Kuodytė, mananti, kad koplyčią buvo būtina uždaryti siekiant užtikrinti tvarką.

"Tai ne tvarkos užtikrinimas, o susidorojimas", - atsakė A.Stasiškis.

Griežčiausiai kalbėjo L.Kerosierius, atstovavęs Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus mst. susivienijimui "Labora". Jis pareikalavo atkurti koplyčią tokią, kokia ji buvo, antraip jis kreipsis į Generalinę prokuratūrą, kad Genocido centrui būtų "gerokai suduota per pirštus". Taip pat jis pareikalavo nušalinti D.Kuodytę nuo LGGRTC vadovavimo.

Žmogaus teisių komiteto pirmininkas G.Dalinkevičius nuramino L.Ke-

rosierių sakydamas, kad šis posėdis nėra teismas, o komitetas neturi įgaliojimų atleisti D.Kuodytę iš užimamų pareigų. Jis kreipėsi į LGGRTC vadovę su prašymu atkurti buvusią koplyčią. Posėdžio dalyviai sumanė, kad reikėtų nuvykti į vietą išsiaiškinti padėtį. Po pusvalandžio posėdis persikėlė į buvusius KGB rūmus. Buvo pakviestas Vilniaus apygardos teismo, kuris dalinasi KGB rūmus su LGGRTC, pirmininkas ponas Milius. Jis paaiškino, kad dėl koplyčios niekada nėra turėjęs jokių bėdų ir nėra reikalavęs ją naikinti. Taip pat jis sakė, kad antrojo aukšto fojė, kur buvo įrengta koplyčia, pagal susitarimą priklauso ne LGGRTC, bet Vilniaus apygardos teismui. Vadinas, kad D.Kuodytė neturėjo teisės "daryti tvarką" teismo patalpose. Šį klausimą dar aiškinsis Seimo nariai. Jie prašė p. Miliaus dokumentų, patvirtinančių minėtą pasidalijimą.

Kilusį ginčą nutraukė G.Dalinkevičius pareikalavdamas D.Kuodytės ir Miliaus dar šią savaitę, sekmadienį, suteikti galimybę Vilniaus buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams atgauti koplyčios daiktus ir ją atkurti. Jis mano, kad tvarkos klausimą galima išspręsti tiesiog altorių atitvėrus gražia juosta.

Tai ne pirmas kartas, kai Genocido centro vadovybė mėgina uždaryti koplyčią. Šį kartą buvusių politinių kalinių mūšis su Genocido centro vadove baigėsi laimingai. Ateityje, kad nereikėtų savavaliaujančiam valdininkui įrodinėti tokios vietos istorinės ir moralinės vertės, reikėtų Genocido aukų koplyčią įtraukti į Atgimimo istorijos saugotinių objektų sąrašą.

Neokomunistai kuria OMON'ą

Po 14 nepriklausomybės metų, nepaisant to, kad prasidėjo rinkimų maratonas, o iki dabartinio Seimo kadencijos pabaigos beliko keli mėnesiai, valdančioji partija užsimojo dar vienam "istoriniam" žygiui. Vidaus reikalų ministras V.Bulovas (aišku, ne vien savo iniciatyva) sugalvojo sukurti, tiksliau atkurti, kažką panašaus į garsųjį sovietinį ypatingosios paskirties milicijos padalinį, vadintą OMON. Ministro V.Bulovo, o išties jo tiesioginio viršininko - premjero ir partijos vadovo, sumanymu ši "raudonoji gvardija" vadinsis viešojo saugumo tarnyba, kitaip tariant, VRM kariuomenė. Ji, pasak sumanytojų, būtų pavaldi tik ministrui ir skirta malšinti neramumus, saugoti turtą ir pan. Tai būtų dar viena - antroji - kariuomenė. Premjeras A.Brazauskas aiškina, kad tik ši vidaus reikalų kariuomenė užtikrins visuomenės saugumą. Beje, tokią idėją puoselėjo ir buvęs vidaus reikalų ministras J.Bernatonis, vienas įtakingiausių valdančiosios partijos veikėjų. Beje, kaip tik J.Bernatonis kartu su savo pavaduotoju sovietinės milicijos ve-

teranu J.Liaudansku ir pašalintuoju R.Paksu bandė "išspirti" policijos generalinį komisarą V.Grigaravičių. Su pastaruoju rengdamiesi kurti VRM specialiąsias pajėgas nesitarė nei V.Bulovas, nei premjeras. Valdančioji partija jau visiškai nesiskaito ir su koalicijos partneriais socialliberalais, kurie taip pat nepritaria tokių pajėgų kūrimui. Kaip pažymėjo Seimo nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas A.Sadeckas, neokomunistų kuriamos specialiosios VRM pajėgos yra anachronizmas - tokių pajėgų nėra nė vienoje demokratinėje valstybėje. Tačiau jos egzistuoja Rusijoje. Štai čia ir yra ministro V.Bulovo, neslepiančio savo simpatijų Maskvai, pagrindinės sumanymo ištakos. O premjeras ir partijos vadovas A.Brazauskas vėl užsipulė generalinį policijos komisarą V.Grigaravičių, kaip nesugebantį užtikrinti miesto ir kaimo gyventojų saugumo. Generalinis komisaras sakė esąs nustebintas tokiu premjero vertinimu. Reikia pažymėti, kad Lietuvos visuomenė, skirtingai nuo A.Brazausko, V.Grigaravičių vertina palankiai.

Politinės krizės belaukiant

Lenkijos seimui nepatvirtinus naujojo premjero Mareko Belkos ir jo vyriausybės, prezidentas Aleksandras Kvasneviskis pareiškė, kad tai dar ne pabaiga, nes pralaimėtas tikrai vienas mūšis, o ne kautynės. A.Kvasneviskis šiomis dienomis antrą kartą siūlys seimui M.Belkos kandidatūrą į šalies premjero postą. Vyriausybės krizė Lenkijoje kilo po to, kai savo pažadą atsistatydinti po gegužės 1-osios, kai tik Lenkija taps ES nare, ištesėjo buvęs premjeras Lešekas Mileris. Prieš tai praradę populiarumą valdantieji buvę komunistai, dabar pasivadinę Demokratinių kairiųjų jėgų sąjunga, atstatydino korupciniuose skandaluose paskendusį "raudonąjį Lešeką" iš partijos pirmininko pareigų. Mat populiarumo kritimas labai išgąsdino Lenkijos kairiuosius. Per 2001 metų rinkimus kairiųjų populiarumas siekė 42 proc., o dabar vos 8 proc. Smūgį valdančiajai partijai sudavė atskilusi partijos dalis, vadovaujama įtakingo parlamentaro Mareko Borovskio. Jis įkūrė savąją Socialdemokratų partiją.

Prezidento A.Kvasneviskio siūlomas premjeru 52 metų Marekas Belka vertinamas kaip nuosaikiųjų pažiūrų kairysis politikas. Jis turi didelį tarptautinį patyrimą ir gana palankiai vertinamas pasaulyje bei Europoje kaip ekonomistas ir finansininkas. Šiais metais M.Belka dirbo Irake ir buvo atsakingas JAV sudarytoje Irako administracijoje už Irako ekonomikos atkūrimą. Tačiau tokie jo nuopelnai nepadėjo. Lenkijos seimas nepritarė ir didelė dalis parlamentarų reikalauja priešlaikinių parlamentinių rinkimų. Naujosios Socialdemokratų partijos lyderis Marekas Borovskis pareiškė remiąs pirmalaikių rinkimų idėją ir siūlo surengti juos

lapkričio mėnesį. Tačiau dauguma opozicinių partijų reikalauja surengti rinkimus anksčiau. Pirmalaikių rinkimų idėją atmetė ir valdančiosios Demokratinių kairiųjų jėgų sąjungos pirmininkas Kšyštofas Janikas. Prezidentas A.Kvasneviskis irgi sakė esąs prieš pirmalaikius rinkimus, bet pažymėjo, kad seimui antrą kartą pritarus M.Belkos vyriausybei jis sutiktų, kad rinkimai būtų surengti 2005 m. vasario mėnesį. Lenkijos prezidentas atkreipė dėmesį, kad Lenkijai, tapusiai visateise ES nare, dabar kaip niekada reikalingas stabilumas. Pats M.Belka sakė, jog dabar didžiausia Lenkijos problema yra nedarbas, pasiekęs grėsmingą lygį - 20 proc.

Tačiau daugeliui ne tik Lenkijoje, bet ir Europoje kelia nerimą, kad smunkant ekonomikai ir didėjant nedarbui šalyje labai suaktyvėjo prieš ES ir numatomas reformas pasisakančios jėgos. Ypač didelį aktyvumą prieš Lenkijos narystę ES reiškia populistinės "savigynos" partijos lyderis Andžejus Leperis, kuris lyginamas su Rusijos skandalistu V.Žirinovskiu ar Lietuvos V.Šustausku. Todėl politikams apžvalgininkai bėgsta, kad po naujųjų seimo rinkimų Lenkijoje gali susidaryti dar blogesnė politinė ir ekonominė situacija. Ypač jeigu naujajame parlamente daugumą vietų gautų A.Leperio ir tokia populistinė partija kaip Šeimų lyga. Jeigu Lenkijos seimas antrą kartą nepalaikys A.Kvasneviskio siūlomos M.Belkos kandidatūros, teks skelbti pirmalaikius parlamento rinkimus. O tokiu atveju laukia didelė nežinomybė. Dabartiniame Lenkijos seime Demokratinė kairiųjų jėgų sąjunga ir jos sąjungininkai neturi daugumos, todėl tikėtis, kad Marekas Belka bus patvirtintas, nedaug vilčių.

Jonas BALNIKAS

Įamžintas atminimas

Pastatyti dar 3 paminkliniai kryžiai partizanams, žuvusiems Anykščių rajone

Gegužės 9-ąją, sekmadienį, traupiečiai, žuvusių partizanų giminės, artimieji, kariškiai, nedidelis būrelis moksleivių susirinko į Traupio bažnyčioje aukojamas šv. Mišias už trijų žuvusių partizanų atminimą. Po jų linojant dar kiek pravažiuojamu keliu pora dešimčių automobilių pajudėjo iš Traupio į buvusį Repšėnų k.

Repšėnų jau nebepavadinsi kaimu – greičiausiai jis liks kaip Anykščių r. Traupio sen. vietovės pavadinimas. Apie 7 km nuo Traupio į rytus nutolęs Repšėnų kaimas ir dvaras tarpukariu buvo išskirstyti vienkiemiais. 20 a. 7-ajame dešimtmetyje melioruojant daug sodybų perkelta į stambesnes gyvenvietes, arčiau vieškelio. Jaunimo išvykimas į miestus dar labiau retino Repšėnus. Dabar gyvenamųjų sodybų liko kelios. Tačiau šis kraštas su čia esančiu mišku buvo geras prieglobstis partizanų veiklai ir sunkiai įveikiama kliūtis enkavėdistams ir stribams.

Pirmas tipinis betoninis kryžius su įrašu: "Jonas Mitašiūnas 1919-1944.12.24", pastatytas pamiškėje, 2,5 km nuo kelio Kavarskas-Traupis. Kryžiai su įrašais: "Antanas Šuškevičius 1916-1945.04.08", "Jonas Butkus 1918-1949.08.17", kaip ir pirmasis, pastatyti pamiškėje, vienas nuo kito į rytus per porą šimtų metrų.

Kryžius pašventino Traupio klebonas Gintautas Gudas. Renginio metu kalbėjo: nenuilstantis patriotinių akcijų dalyvis mons. A.Svarins-

kas, Seimo narys I.Uzdavinys, prof. O.Voverienė, buv. partizanas S.Simanonis, LLKS prez. pirm. J.Čeponis, traupietis aistringas poetas P.Kulvinskas, buv. partizanas, daugelį metų statantis Anykščių krašte paminklus partizanams kavarskietis J.Kadžionis ir kt. Kariškių būrys automatai salvėmis saljutavo žuvusių partizanų garbei.

Reikšmingų Lietuvos istorinių įvykių įamžinimas yra labai prasmingas. Istorinio atminimo akcijomis ir jų finansavimu turėtų rūpintis valstybė. Deja, šie darbai vykdomi daugiausia visuomenės ir entuziastų pastangomis. Prieš dešimtmetį pastatyti paminklai, ypač tie, kurie yra toliau nuo gyvenviečių, jau pamažuirsta, apleistai. Matyt, mažai jais rūpinamasi.

Išvykstant iš Repšėnų pasidarė neramu dėl tolesnio pastatytų kryžių likimo. Jie pastatyti pamiškėje, kur veši įvairi augmenija. Kaimo praktiškai nėra, arčiausiai gyvenantiems žmonėms įveikti 2-3 km, kad galėtų nors minimaliai juos patvarkyti, sunku. Žuvusiųjų giminės irgi neatvažiuos dažnai. Pagaliau, kaip kryžius surasti? Reikėtų pastatyti bent dvi rodykles prie kelių.

Traupio seniūnijoje įamžintos 21 partizano žūties vietos. Čia veikė apie 270 partizanų, iš jų per 200 žuvo. Kaip įamžinsime kitų žuvusių partizanų atminimą?

Architektas Jonas LUKŠĖ
Autoriaus nuotr.

Prie Jono Mitašiūno žūties vietos, Repšėnų k., pamiškėje

Palaikykite iniciatyvą

Visiems mums rūpimu klausimu – dėl rezistencijos istorijai dešimtoje klasėje skiriamų pamokų skaičiaus padidinimo parašiau l.e. prezidento pareigas A.Paulauskui. Gavau atsakymą, kad mano laiškas persiųstas švietimo ir mokslo ministrui prašant išnagrinėti kreipimąsi ir informuoti pareiškėją – t.y. mane šiuo klausimu.

Mielieji, kurie dar neparašėte Švietimo ir mokslo ministerijai laiško su prašymu padidinti rezistencijos istorijai skiriamų pamokų skaičių –

parašykite. Ir tegul kuo daugiau likimo brolių pasirašo.

Po Seimo rinkimų tikriausiai bus kita Vyriausybė ir kitas švietimo ir mokslo ministras. Tikėkimės, kad dabartinis švietimo ir mokslo ministras pasitraukdamas iš pareigų norės palikti gerą savo atminimą ir patenkins mūsų prašymą.

Primenu adresą: LR švietimo ir mokslo ministerija, A.Volano g. 2/7, LT-2600 Vilnius.

Algimantas LELEŠIUS

Pirmas europietiškas susirinkimas Marijampolėje

Gegužės 8 d. Marijampolėje susirinko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ir Tėvynės sąjungos vietos skyrių nariai, kad patvirtintų šių dviejų skyrių susijungimą į vieną TS skyrių. Susirinkusiųjų didesnė pusė buvo LPKTS nariai. Be jokios abejonės, gausi naujų narių srovė atgavins Tėvynės sąjungą.

Jungtinio skyriaus pirmininku išrinktas konservatorius Petras Pavilionis, prieš aštuonerius metus buvęs Marijampolės rajono meru. Jis pasižymėjo kaip nesavanaudis gyventojų bėdomis nuoširdžiai besirūpinantis pareigūnas. P.Paviloniui sukako 46 metai, jis baigęs Lietuvos žemės ūkio akademiją, TS – vienintelė politinė organizacija, kuriai priklauso, giminėje nebuvo kolaborantų ar kitaip prisidėjusiųjų įtvirtinant sovietinį režimą. Šiek tiek juokingai nuskambėjo klausimas, ar P.Pavilionio giminėje yra buvusių tremtinių. Jų yra kiekvieno Lietuvos piliečio giminėje. Be to, Sovietų sąjunga buvo vienas didžiulis kalėjimas ir visus buvusius piliečius galima laikyti politiniais kaliniais.

TS Marijampolės sk. pirm. pavaduotojai buvo išrinkti: Vytautas Raiškis, Vitas Buškevičius ir Remigija

Taurokienė. Skyriaus tarybą sudarys net 40 narių.

Kalbėjusieji apgailestavo, kad susiskaldymo metu būta politinių nuostolių, neįkainojamų praradimų, ypač iškeliant kandidatus į Seimą ir savivaldybes. Reikės sukurti ne tik prieš rinkimus, bet ir darbais įrodyti atsidavimą Tėvynei.

LPKTS valdybos pirmininkas A.Lukša pareiškė: "Sakantiems, kad lietuvių tautos neliks, atkeru – Lietuva Europos Sąjungoje išgarsės!" A.Lukša papasakojo, kad 1953 m. gegužės 30 d. L.Berija iš kalėjimo išsikvietė Lietuvos partizanų gen. V.Žemaitį ketindamas jam pavesti vadovauti Lietuvos Vyriausybei. (Apie tai neseniai pasakojo Maskvos televizija.) A.Sniečkus ir kompanija subruzdavo... Netrukus L.Beriją areštavo, o gen. V.Žemaitį grąžino į kalėjimo kamerą.

Kandidatė į Europos Parlamentą Vilija Aleknaitė pripažino, kad lietuviškai sovietmečio nomenklaturai jau patinka labiau Briuselyje nei Maskvoje: "Vis dėlto senos traukos tebeveikia. Todėl Lietuvą saugoti ir toliau yra nuo ko. Tad ir toliau ant mūsų pečių gula atsakomybė už Lietuvos ateitį."

Aleksandras JAKUBONIS

Verda aistros

Sujungus dvi Kauno miesto mokyklas - XI ir XIX, naujoji buvo pavadinta Levo Karsavino vardu. Dabar tai pagrindinė mokykla, kurioje mokosi beveik 300 moksleivių. Iki šiol mokyklos pavadinimas niekam neužkliuvo, tačiau pastaruoju metu dėl jo ėmė virti aistros. Tarp mokytojų ir tėvų atsirado nepatenkintų, kad mokyklai suteiktas "rusiškas" vardas, ir jie pradėjo eiti kryžiaus kelius, kad šis būtų pakeistas nauju - "Gintaro".

Jei šioje mokykloje yra pedagogų, kuriems žymaus istoriko, filosofo, menotyrininko L.Karsavino vardas nieko nesako, priminsime: 1912-1916 m. - Petrogrado istorijos ir filosofijos instituto bei šio miesto universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas, Istorijos instituto rektorius, profesorius. 1928-1940 m. profesoriavo Kauno Vytauto Didžiojo universitete, 1940-1946 m. - Vil-

niaus universiteto profesorius, Visuotinės istorijos katedros vedėjas, Vilniaus dailės instituto direktorius. L.Karsavinas daug nusipelnė Lietuvai. 1952 m. liepos 12 d. buvo nukankintas Komijos kalėjime.

Šviesus šio žmogaus atminimas Kaune galėtų būti įamžintas ir kur kas prasmingiau, ne tik jo vardu pavadinant mokyklą.

Grupelei iniciatorių, kurie dėl mokyklos vardo pakeitimo kreipėsi į Kauno miesto savivaldybės Pavadinimų sumanymo ir atminimo įamžinimo skyrių, buvo duotas neigiamas atsakymas. Tačiau atkaklieji nerimsta ir vis dar tebedrumsčia vandenį. Į redakciją kreipėsi asmenys, suinteresuoti, kad mokyklai suteiktas Levo Karsavino vardas išliktų. Motyvuotos kitos nuomonės, kodėl jį reikėtų keisti, neteko girdėti.

Asta ŠAUKĖNAITĖ

Dėl kandidatų į Europos Parlamentą

Lietuvos politinių kalinių sąjungos tarybos kreipimasis

Iki šiolei neįgyvendintas dar 1992 m. referendumu patvirtintas reikalavimas atlyginti Lietuvai sovietinės okupacijos žalą. Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare atsirado naujų galimybių šias problemas spręsti iškeliant jų svarstymą Europos Parlamente.

Lietuvos politinių kalinių sąjungos taryba kreipiasi kviesdama buvusius politinius kalinius ir tremtinius bei visus Lietuvos žmones birželio 13 d. balsuoti tik už tos partijos kandidatų į Europos Parlamentą sąrašą, kurios programoje viena iš pagrindinių nuo-

statų yra pasižadėjimas ryžtingai ir nuolat siekti sovietų okupacijos padarytos žalos iš Rusijos išieškojimo.

Šiuo metu toks išipareigojimas yra deklaruojamas Tėvynės sąjungos rinkimų į Europos Parlamentą programoje.

Kviečiame visas Lietuvos partijas ir kandidatus į Europos Parlamentą išipareigoti vykdyti Lietuvos žmonių referendumu patvirtintą reikalavimą atlyginti Lietuvai sovietinės okupacijos žalą ir siekti, kad šis reikalavimas būtų įgyvendintas.

Plechavičiukų žygis

Apsiniaukusią ir vėsią gegužės 7-ąją kauniečiai plechavičiukai, o su jais ir svečias iš Kanados plechavičiukas Vaclovas Zujus aštuntą valandą jau buvo prie LK Kauno įgulos karininkų ramovės. Sėdė į mikroautobusą išvažiavo į Varėnos r. dalyvauti iškilmėse Kaniavos kautynių vietoje. Lygiai prieš šešiasdešimt metų – 1944 m. gegužės 7 d. įvyko Vietinės rinktinės 9-ojo (309) bataliono kautynės su lenkų Armijos krajojais daliniais.

Tada buvo sekmadienis. Į Kaniavos kaime dislokuotą 9-ojo bataliono 2-ąją kuopą atbėgę paaugliai pra-

rinktinės kariams. Paminkle iškalta žuvusiųjų pavardės.

Garliavoje ir Alytuje vykstančiųjų grupė dar pasipildė. Kartu važiavę Kaniavos kautynių dalyviai Justinas Garšva, Antanas Šatūnas ir Kazys Giedraitis pasakojo apie 1944 m. įvykius.

Varėnoje, prie savivaldybės, sutiko atsakingi darbuotojai. Pravažiavę pasienio ruožą ir Panočių gyvenvietę, iš tolo pastebėjome Kaniavoje besibūruojančius kariškius su palapinėmis ir karine technika. Susirinko nemažai vietos gyventojų, mokyto-

Paminklas žuvusiems VR kariams Kaniavoje

Žygio dalyviai prie paminklo 1920 m. žuvusiems kariams savanoriams

nešė, kad gretimame kaime plėšikauja "akovcai", prašė gelbėti. Kuopos vadas skubiai surinko būrį ginkluotų savanorių plechavičiukų ir išsiuntė į paauglių nurodytą vietovę. Be žvalgybos skubantis būrys pateko į "akovcų" paruoštą pasalą ir dešimt karių žuvo, nemažai buvo sužeistų, atsitraukė menki likučiai. Visa antroji kuopa pasiruošė kautynėms ir narsiai gynėsi nuo gausesnių priešų pajėgų. Armija krajojai pradėjo supti Kaniavos kaime esančius mūsų karius. Tačiau netrukus į pagalbą atskubėjo už 3,5 kilometro, Rudnioje, dislokuota trečioji VR kuopa. Priešai patekę tarp dviejų kuopų pradėjo trauktis. Tuo laiku atvyko pagalbon iš Varėnos pirmosios kuopos būrys. Kautynės baigėsi. Sužeistieji VR kariai gydyti buvo vežami į Vilniaus ligonines. Du sunkiai sužeisti mirė pakeliui. Antroji kuopa iš Kaniavos grįžo į Varėną.

Dabar čia, kovų vietoje, pastatytas paminklas žuvusiems Vietinės

jų su mokiniais. Atvyko ir Vilniaus plechavičiukų. Iškilmės prasidėjo karinio orkestro sugrotu Lietuvos himnu. Prie paminklo žuvusiems VR kariams padėti vainikai ir gėlės. Žuvusiųjų atminimas pagerbtas tylos minute, trimis patrankos šūviais ir trimis serijomis iš automatų. Iškilmių dalyviai su džiaugsmu sutiko Alytaus įgulos vado sprendimą perimti Kaniavos paminklo globą. Po iškilingosios dalies dalyviai buvo pavaišinti kareiviška koše ir kava.

Kauniečiai ir Alytaus plechavičiukai grįždami sustojo prie paminklo už Lietuvos laisvę 1920 m. žuvusiems kariams savanoriams. Prieškario metais statytas paminklas palyginti neblogai išsilaikęs, tačiau remonto laukia ir jis.

Vietinės rinktinės renginiais labai domėjosi svečias iš Kanados V. Zujus. Dabar jis ruošiasi apsigyventi Lietuvoje, tarp artimųjų.

Stasys GVILDYS

Autoriaus nuotr.

Per metų versmes

Sovietams okupavus Lietuvą "svieto lygintojų" veiklą pirmiausia pajuto inteligentija. Tas dienas puikiai prisimena Konstancija Mažuolytė-Dumčiuvienė, Kauno mst. savivaldybės tarybos nario Sveikatos komiteto pirmininko prof. Arimanto Dumčiaus mama, šią gegužę švenčianti garbingą 90 metų sukaktį.

- 1941 metais mano vyrą, kaip liaudies priešą – buvo šaulys, Kauno mst. savivaldybės brandmajoras (vadovavo ugniagesių būriui), – ištrenkė iš darbo, – dalijosi prisiminimais jubiliatė. – Atvažiavęs sovietų "politrukas" užėmė mūsų butą, iš vyro atėmė viršininko pareigas. Išsikėlėme į Viliampolę, pas vyro brolių. Vyras ir aš laikinai turėjome darbus, bet neilgai... Vieną dieną į mano darbovietę atėjo enkavedistas ir sako: "Jūs būsite vežama į Sovietų sąjungą." – "Tai

siskiriantis tautinio meno tradicijų saugojimu bei puoselėjimu.

Konstancija mėgo sportuoti. Jubiliatė ir šiandien puikiai prisimena tą 1940-ųjų ankstyvą rytą, kai apsilankiusi studijų draugė ją pakvietė pas civilinės aviacijos darbuotojus, kurie mokė studentus skraidyti, šokinėti su parašiotu.

- Niekas iš artimųjų nežinojo, kad anksti rytais skubėdavau į Aleksotą, kur mokiausi skraidyti mažais lėktuvėliais, – prisimena p. Konstancija

1939 m. spalio 28-oji - Vilniaus gražinimo Lietuvai diena. Delegacija neša padėti gėlių prie Nežinomo kario kapo. Pirmoji iš kairės - p. Konstancija

Studentų šaulių korporacijos "Saja" nariai (1937 m.). Ketvirta iš kairės - K. Mažuolytė-Dumčiuvienė

aš suimta?" – "Kas jums sakė, kad suimta? Jūs tik perkeliama į Sovietų sąjungą..."

Konstancija Mažuolytė gimė Aukštaitijoje, mokėsi Rokiškio gimnazijoje, studijavo Kauno Vytauto Didžiojo universitete, vėliau perėjo į Kūno kultūros rūmus.

- Studijuodama įstojau į "Sajos" šaulių korporaciją. Mes, studentai, sukūrėme ansamblių. Nutarėme, kad reikia budinti studentų ir visuomenės tautiškumą, puoselėti lietuviškus papročius. Šokdavome universitete ir Šaulių sąjungoje. Iš lietuviškų dainų sukūrėme vaidinimą, – pasakojo p. K. Dumčiuvienė. Įkurto Kauno kultūros rūmų tautinių šokių ansamblio "Suktinis", kuris savo kūrybinės veiklos metus skaičiuoja nuo 1936 metų, pirmoji šokių vadovė buvo Konstancija Mažuolytė. Tai seniausias šokių ansamblis, labai ryškiai iš-

Dumčiuvienė. Tą įsimintą aviacijos šventės rytą jai teko šokti su parašiotu. Net neprisimena, kas uždėjo ant pečių parašiotą, parodė, kur paspausti mygtuką, išstumtai iš lėktuvo liepė suskaičiuoti iki dvidešimt ir jį paspausti... Suskaičiavusi pajuto, kad parašiotas išsiskleidė...

Kai Konstanciją Dumčiuvienę ištrėmė į Altajaus

kraštą, jos sūneliui buvo tik metukai ir du mėnesiai. Su vyru išsiskyrė Naujojoje Vilnioje. Jį išvežė į Archangelsko sritį. Nepakeliamai sunkus alinamas darbas, neįmanomos gyvenimo sąlygos ir kankinimai pakirto jos vyro Stasio Dumčiaus sveikatą ir po vienuolikos mėnesių jis mirė. Konstancija po šešerių metų iš tremties pabėgo. Jei ne geri žmonės, artimieji, kažin kaip būtų susiklostęs gyvenimas.

Tikrą atgaivą ir ramybę p. Konstancija pajuto Atgimimo metais. Nuo pat pirmųjų LPKTS įkūrimo dienų p. Konstancija dalyvavo šios organizacijos veikloje, vėliau tapo ir LPKTS nare. Taip pat yra ir atkurtos DLK Birutės karininkų šeimų moterų draugijos narė. Būkit laiminga, p. Konstancija!

Nuotraukos iš asmeninio K. Dumčiuvienės albumo

Pagal spaudą parengė
Aušra Suopytė

Marga renginių pynė

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną rokiškėnai paminėjo skulptūrų parke. Tą dieną rajono laikraščio "Gimtasis Rokiškis" redakcijos iniciatyva buvo atidengta dar viena skulptūra – simbolinė laikraščio skaitykla – spaudos lotyniškais rašmenimis atgavimo 100-ųjų metinių ir 60 metų, kai buvo išleistas pirmasis rajono laikraščio numeris, proga. Skulptūros autorius – medžio drožėjas Gintaras Varnas, o ažuolą dovanojo Rokiškio miškų urėdija.

Šventėje dalyvavo rajono meras Egidijus Vilimas, Seimo narys Vytautas Saulis, miesto seniūnas Arvydas Dągys, pavad. Vytautas Abarius (pastariesiems skulptūra perduota prižiūrėti), administra-

cijos direktorius Virginijus Strazdas ir gausus būrys redakcijos, kultūros, muziejaus, bibliotekos darbuotojų, miestiečių. Kalbėjo rašytojas Romas Sadauskas, poetai Valdas Kukulas, Ringaudas Graibus. Pasakyta daug gražių padėkos žodžių, rajono laikraščio redaktorei Raimondai Vilimienei, skulptoriui G.Varnui įteiktos atminimo dovanos, puokštės gėlių. Skulptorius tikisi, jog iki 2007 m., kai bus minimas Liongino Šepkos 100-asis gimimo jubiliejus, parke puiškuosis šimtas skulptūrų, ir kvietė prisidėti verslo bendroves.

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos proga rašytojai, poetai, rajono literatai susitiko su skaitytojais

Rokiškio J.Tūbelio gimnazijoje. Juodupės bei Rokiškio vaikų bibliotekose įvyko renginys "Vaikų vidudienis", kuriame susitikta su vaikų rašytojais.

Rokiškio kultūros rūmuose vyko knygų mugė – leidyklų pristatymas, susitikimas su rašytojais, poezijos ir muzikos popietė. Naujus leidinius pristatė "Alma litera", "Margi raštai", Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, J.Masiulio ir Rokiškio knygynai, vyko loterija.

Parodoje buvo galima įsigyti rankdarbių: nėrinių, audinių, mezginių, pintų krepšelių, padėklų. Linksmo Aukštakalnio kaimo kapela.

Tą dieną Rokiškio r., Stramilių k., Jakštų sodyboje, Lietuvos karo akademijos kursantai pritvirtino naują memorialinę lentą, skirtą Lietuvos kariuomenės štabo majorui, švietėjui, bibliofilui Petrui Jakštui (1899-1988) ir Lietuvos partizanui, policijos vachmistrui Vytautui Jakštui (1912-1945) atminti.

Senoji ažuolinė lenta nuimta ir bus atiduota saugoti Rokiškio kraštotyros muziejui. Brolių Petro ir Vytauto Jakštų atminimą pagerbė Lietuvos karo akademijos karininkai, dėstytojai, tarp jų – prof. Domas Kaunas, Rokiškio viešosios bibliotekos direktorė Alicija Matiukienė, rajono mero pavad. Antanas Slesoriūnas.

Feliksas MAŽEIKIS

Pritvirtinama memorialinė lenta Stramiliuose

Norilsko sukilėliai susitiks Kaune

Praėjo metai po mūsų susitikimo Vilniuje, kai paminėjome tragišką 1953 m. vasaros įvykių Norilске 50 m. sukaktį. Ten, negyvuose lediniuose kalnuose, sklاندė nemari Lietuvos dvasia. Drąsiai atstatę krūtines griovėme GULAG'o salyno pamatus.

2003 m. rugsėjo 22-25 dienomis mūsų atstovai buvo pakviesti dalyvauti Maskvoje, A.Sacharovo visuomeniniame centre, vykusiuose tarptautiniuose renginiuose minint Norilsko sukilimo 50-metį.

Didelę 1953 m. sukilimo reikšmę pripažįsta Norilsko miestas. Po sukilimo laisvų piliečių išrinkta savivalda perėmė miesto tvarkymą iš NKVD žinybos į savo rankas. Norilskas tapo laisvas miestas. 2003 m. spalio 28-31 d. Norilске paminėtas laisvo miesto statuso 50-metis. Į iškilmes buvau pakviestas ir aš, bet dėl

blogos savijautos nesiryžau vykti. Dokumentų rinkinyje "Pasipriešinimas GULAG'e", išspausdintame Norilsko muziejaus, pateiktas aktyvių pasipriešinimo dalyvių sąrašas. Tarp aštuonių pavardžių net keturios mūsų, lietuvių. Tai didelis pripažinimas, istorinis įvertinimas, kurie savo ryžtu padėjo pamatus atsinaujinti pačiai visuomenei.

Kijevo "Zapovit" ("Atmintis") kino studija kuria dokumentinį filmą apie Norilsko sukilimą. Viena dalis 2003 m. nufilmuota Lietuvoje, kita – Vakarų Ukrainoje, dalis Maskvoje. Filmo režisierius M.Tkačiuk Maskvoje pareiškė: "Ką nors kalbėti apie Norilsko sukilimą be lietuvių – tai iš viso nieko nepasakyti."

A.Sacharovo centras leidžia prisiminimų apie Norilską seriją. Aš atvežiau 4 tomus, dabar ruošiamas penk-

tas. Centras labai prašo sukilimo dalyvių pateikti savo atsiminimus. Susitikimo metu informuosime, kas domina A.Sacharovo muziejų.

Mums svarbu, kad mes kartu su vakarų ukrainiečiais esame pripažinti pagrindine varomąja jėga pasipriešinimo lagerio režimui kovoje.

Bronius ZLATKUS

Skelbimas

Gegužės 29 d. (šeštadienį) LK Kauno įgulos karininkų ramovės salėje įvyks tradicinis metinis "Norilsko vyčių" suvažiavimas.

10 val. šv. Mišios įgulos bažnyčioje. 11 val. svečių ir dalyvių registracija. 11.30 val. suvažiavimo pradžia. Kvietiame norilskiečius gausiai dalyvauti.

Dėmesio!

Vilniečiai "Tremtinį" gali įsigyti "Sąjūdžio" kioske - Gedimino pr. 1.

LGGRTC pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentu vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Julius Mirbakas, ryšininkas, Tauragės aps. Skaudvilės valsč. 1944-1951 m.

Pranas Pocius (po mirties), sukilimo dalyvis, Kretingos aps. Endriejavo valsč. 1941 06 22-28

Elena Pupelienė-Kundelytė, ryšininkė, Rokiškio aps. Obelių valsč. 1945-1951 m.

Rokas Puzonas, pogr. spaudos platintojas, Širvintų aps. ir valsč. 1983-1987 m.

Karolis Račkauskas (po mirties), ryšininkas, Vilkaviškio aps. Alvito valsč. Vilko būrys 1946-1948 m.

Ona Ratkevičienė-Naudžiūnaitė, pogr. spaudos platintoja, Biržų aps. Vaškų valsč. 1956-1976 m.

Boleslovas Ročas, partizanas, Raseinių aps. Šiluvos valsč. 1945-1947 m.

Jonas Roslekas (po mirties), partizanas, Kaišiadorių aps. Žaslių valsč. 1946-1948 m.

Ona Ruzgienė-Baltrušytė, ryšininkė, Tauragės aps. Katinėnų valsč. Žemaičių apyg. 1944-1953 m.

Juozas Seniūnas, ryšininkas, Marijampolės aps. Veiverių valsč. 1947-1949 m.

Motiejus Stadalnikas (Stadalnykas) (po mirties), ryšininkas, Alytaus aps. Varėnos valsč. 1944-1945 m.

Algirdas Stančikas, partizanas, Kupiškio aps. ir valsč. Vilko, Daktaro būriai 1944-

1949 m.

Povilas Streckis (po mirties), partizanas, Šiaulių aps. Užvenčio valsč. Pelėdos būrys 1944-1947 m.

Liudvikas Šernas (po mirties), partizanas, Biržų aps. ir valsč. 1944-1945 m.

Albinas Šidlauskas (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Kupiškio valsč. 1944-1950 m.

Bronislovas Šidlauskas (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Kupiškio valsč. 1944-1945 m.

Jonas Šidlauskas (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Kupiškio valsč. 1944-1949 m.

Juozas Šomka (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. ir valsč. 1944-1953 m.

Leonas Urbonas (po mirties), sukilimo dalyvis, Šiaulių aps. Pakruojo valsč. 1941 06 22-28

Leonardas Utka, karys, Ukmergė, Vietinė rinktinė 308 batalionas 1 kuopa 1944 02 16 - 1944 05 15

Jonas Vedeckis, rėmėjas, Raseinių aps. Viduklės valsč. Kęstučio apyg. Lydžio rinktinė 1947-1951 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Moksleiviai domisi pasipriešinimo istorija

Gegužės 4-5 d. Marijampolės Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejuje lankėsi keliasdešimt Marijampolės "Ryto" vid. mokyklos šeštojų. Lietuvių kalbos mokytoja jiems uždavė parašyti rašinį remiantis mūsų muziejaus medžiaga apie buv. partizanus, tremtinius, politinius kalinius.

Maloniai nustebino moksleivių žinių troškimas, jų atkaklumas. Apie dvi valandas jie apžiūrino ekspoziciją, klausėsi mano pasakojimo, užsirašinėjo. Ir nenuostabu – jie beveik nėra susipažinę su tragiška ir didvyriška pokario pasipriešinimo istorija. Neišsenkantis dvasingumo šaltinis sukėlė didelį susidomėjimą, pasididžiavimą savo tauta.

Balandžio viduryje muziejų aplankė Černiachovskio (Kaliningrado sr.) kolegijos dėstytojai ir studentai bei Cesio (Latvija) aukštesniosios muzikos mokyklos studentės. Jiems pasakojau rusiškai. Černiachovskio atstovai jautėsi

kiek nesmagiai ir į Budelių ir aukų skyrių, kur nuotraukose iš KGB archyvų – išniekinti partizanų kūnai, nėjo. Latvijos atstovai su didžiausiu susidomėjimu išklausė pasakojimą. Rygoje yra panašus muziejus, skirtas buv. politinių kalinių ir tremtinių atminimui.

Muziejuje lankėsi kapitonų kursų Lietuvos karo akademijoje klausytojai. Tarp jų buvo Azerbaidžano ir Gruzijos atstovų.

Balandžio 22 d. mūsų muziejaus darbuotojas istorikas Jonas Gustaitis apie tragišką pokarį pasakojo Punsko lietuvių licėjaus moksleiviams ir mokytojams.

Muziejų lanko daug vietos mokyklų moksleivių. Paklausti, ar matė lietuvišką filmą apie partizanus "Vieni vieni", neseniai rodytą Marijampolės "Spindulio" kino teatre, beveik visi, deja, atsakė neigiamai. Liūdina toks švietimo įstaigų abejingumas. **Algimantas LELEŠIUS**

Skelbimai

Gegužės 22 d. (šeštadienį) bus paminėtos 56-osios marijampoliečių 1948-ųjų metų tremties į Maklakovo gyv. metinės. 9.30 val. visus maloniai kviečiame dalyvauti šv. Mišiose Marijampolės bažnyčioje (Bažnyčios g. 1). Susitinkame šventoriuje.

Gegužės 22 d. įvyks tradicinė kelionė Kęstučio apygardos partizanų takais. 10 val. renkamės Seredžiuje, prie autobusų stotelės. Kelionės maršrutas: Seredžius, Veliuona, Šimkaičių miškas, Žemaičio buveinė, Girdžiai, Balnių k., Purviškių miškas, Montvilų miškas (apie 130 km). Keliausime savo transportu. Pietų pertrauką pasirinksim norimu laiku. Tel. pasiteirauti (8-447) 51945. Vadovas – Kęstučio apyg. vadas **Vladas MEŠKAUSKAS**

Gegužės 22 d. 12 val. Širvintų kultūros namuose įvyks TS ir LPKTS Širvintų skyrių jungiamoji konferencija.

Gegužės 22 d. 14 val. Panevėžio r., Berčiūnuose, įvyks Krasnojarsko kr. Partizansko r. Minos, Dizos, Talovkos, Chabaidako, Katurčino, Ivanovkos, Kuojos buvusių tremtinių susitikimas.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Gegužės 23 d. (sekmadienį) 14 val. Jonavos savivaldybės salėje įvyks LPKTS Jonavos skyriaus ataskaitinis susirinkimas. Darbotvarkėje: visuomeninės organizacijos LPKTS Jonavos skyriaus įkūrimas; PKT frakcijos įkūrimas; LPKTS ir TS skyrių susijungimas. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Gegužės 23 d. (sekmadienį) 15 val. KU Jūrų technikos fakulteto salėje (Bijūnų g. 17) įvyks LPKTS ir Tėvynės sąjungos Klaipėdos skyrių jungiamoji konferencija. Registracija - nuo 14 val. Kviečiame delegatus.

Tėvynės sąjungos Kazlų Rūdos skyriaus taryba ir TS Politinių kalinių ir tremtinių frakcija praneša, kad gegužės 23 d. Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos aktų salėje (III a.) įvyks LPKTS ir TS skyrių jungiamasis susirinkimas. Pradžia - 15 val.

Gegužės 26 d. 17.30 val. Šiaulių miesto savivaldybės salėje įvyks TS ir LPKTS Šiaulių skyrių jungiamasis susirinkimas.

Kviečiame LPKTS Šiaulių sk. narius aktyviai dalyvauti.

Dalios GRINKEVIČIŪTĖS 77-ųjų gimimo metinių minėjimo išklmės

Gegužės 28 d. 9 val. šv. Mišios Kauno arkikatedroje bazilikoje (Vilniaus g. 1).

10 val. antkapinio paminklo pašventinimas Kauno Eigulių kapinėse (Jonavos g.).

18 val. šv. Mišios Laukuvos bažnyčioje.

Gegužės 31 d. 17 val. KTUITPI (Informacinių technologijų plėtros institute, Studentų g. 48a-337) "Sofoklio ir lietuviškosios Antigonės" skaitymas, svečių pasisakymai.

Lapteviečių brolija

Gegužės 30 d. Marijampolės r., Igliaukos seniūnijoje, prie Amalvos ežero, bus šventinamas paminklas 1952 m. gegužės 31 d. Amalvos pačzerėje žuvusiems partizanams. Žuvo Klemensas Marčiulaitis-Karaliūnas ir Vincas Daminaitis-Sūnus. 12 val. šv. Mišios Daukšių bažnyčioje. Po jų vyksime prie Amalvos ežero, į žūties vietą.

Birželio 5 d. Jurbarke įvyks buvusių tremtinių, gyvenusių Irkutsko sr., Taišeto r., Sujetichos ir Žilgorodoko gyv., susitikimas. 12 val. šv. Mišias Jurbarko Švč. Trejybės bažnyčioje aukos kun. Izidorius Butkus. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Atsiliepkite

Ieškau **Genovaitės DUDAITĖS-LISOVENKO**. Ji ištremta 1948 05 22 į Mamonto gyvenvietę, Kazačinsko rajone. Apie 1960-uosius ji atvyko į Kaliningrado sritį, Timiriazovo tarybinį ūkį, vėliau – apie 1972-uosius gyveno Latvijoje, Jelgavos mieste. Atgimimo pradžioje kartu dirbome Jelgavoje, vėliau aš išvykau į Rokiškį. Manau, kad vėliau ji apsistojo Vilniuje.

Rašyti: **Feliksui Mažeikiui**, Vilties g. 30-3, Rokiškis. Tel. (8-458) 34021.

Kas Tėvynei nusilenks

Muz. S.Liupkevičiaus
Žodžiai V.Baltrėno

Ten, kur kvepia žalios mėtos,
Kur svyruoja jovarai,
Ten jaunystės mūsų pėdos,
Išdabinti vakarai. } 2k

Pried.

Žeme, ilgesio Tėvyne,
Kas tave sugildė, kas?
Baltą sodą kas išskynė,
Nukapojo tau šakas? } 2k

Linko liepa augalota
Seno sodo pakrašty,
Liko žemė apraudota
Ir kapų takai tušti. } 2k

Pried.

Kas tėvų šalin sugrįžęs
Skausmo ašarą užtvenks,
Žemėj kryžkelių ir kryžių,
Kas tėvynei nusilenks? } 2k

Graudų sodą, liūdną svirtį,
Balsą motinos girdžiu.
Negaliu nei laukt, nei mirti
Čia, po klumpančiu medžiu. } 2k

Pried.

Eisim, kilsim į Tėvynę
Rūtų, mėtų prarastų.
Bočių žemei nusilenksim,
Saujai samanų šventų. } 2k

Klaidos atitaisymas

"Tremtynyje" Nr.20 (601), 7 psl. išspausdintoje informacijoje chorų vadovams ir choristams dėl respublikinės buv. tremtinių dainų šventės "Leiskit į Tėvynę" Marijampolėje birželio 5-6 d., įsivėlė korektūros klaida – dainos "Kas Tėvynei nusilenks" antro stipelio antrą eilutę reikia skaityti: "Kas tave sugildė, kas?"
Atsiprašome.

Patikslinimas

"Tremtynyje" Nr.20 (601), Stasės Mickevičiūtės-Palionienės nekrologe, turi būti ne "užaugino du sūnus", o "užaugino sūnų".
Atsiprašome mirusiosios artimųjų.

Organizuojame piligriminę pažintinę kelionę: Lenkijos "deimanchūkai" (Varšuva-Krokuva-Čenstochova) gegužės 21-23 d., birželio 18-20 d., liepos 9-11 d., rugpjūčio 13-15 d.

Registruojame į Tarptautinių katalikų piligriminį žygį (Praha-Šartras-Paryžius-Briuselis-Berlynas) gegužės 25-birželio 3 d. Kreiptis: (8-689) 54571, (8-672) 68718; (8-37) 205482 nuo 9 iki 15 val.; faksas (8-37) 224469.

El. p.: cepurniene@delfi.lt.
Buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams bei jų šeimų nariams nuolaida į visas keliones – 10 proc.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Paulina Gecevičienė 1921-2004

Gimė Gudžių k., Varėnos r. Už priešiskumą sovietų santvarkai 1946 m. su šeima ištremta į Sverdlovsko sr., Severo Uralsko r. Dirbo sunkius miško ruošos darbus. 1957 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Varėnoje. Nuo 1991 m. – LPKTS Varėnos sk. narė. Išaugino dvi dukras ir sūnų.

Palaidota Druckūnų k. kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame velionės vyrą, dukras ir sūnų su šeimomis.

LPKTS Varėnos skyrius

Adolfas Cirtautas 1933-2004

Gimė Medsėdžių k., Klaipėdos r. 1948 05 22 su tėvų šeima ištremtas į Krasnojarsko kr., Kėžmos r., Balturino gyv. Ten sukūrė šeimą. Į Lietuvą sugrįžo 1959 m. Ilgą laiką buvo neregistruojamas. Užaugino 3 vaikus. Velionis buvo savamokslis dailininkas. Tapė Sibira, gimtąjį kraštą – Gargždus. Nepriklausomybės metais buvo aktyvus Sąjūdžio narys, LPKTS Klaipėdos r. sk. tarybos narys, bažnyčios rėmėjas.

Palaidotas Gargždų kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.
LPKTS Klaipėdos r. skyrius

Leonardas Kapočiūnas 1949-2004

Gimė Kaišiadorių r., Biudiškių k. 1949 m. vos kelių mėnesių ištremtas į Irkutsko sr. Kirovo r. Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Kaune, baigė mokslus, dirbo, vedė ir augino du vaikus. Buvo II gr. invalidas, sunkiai sirgo.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą.
LPKTS Kauno skyrius

Leonas Juozas Miliušis 1928-2004

Gimė Šakių aps., Lekėčių valsč., Jegėliškių k. 1949 m. pagal 58 str. nuteistas 5 m. Kalėjo Vorkutos lageriuose. Iš lagerio išsiųstas į tremtį – į Irkutsko sr., Žigalovo r. Iš tremties grįžo 1958 m. Apsigyveno Šakiuose. Prsidėjus Atgimimui įsitraukė į Sąjūdžio, buv. tremtinių ir Tėvynės sąjungos veiklą. Buvo aktyvus LPKTB Šakių sk. tarybos narys.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.
LPKTB Šakių skyrius

Sofija Dielininkaitienė 1922-2004

Gimė Šakių aps. ir valsč., Menčikių k., ūkininko šeimoje. Baigusi gimnaziją studijavo žurnalistiką. Pokario metais dirbdama mokytoja palaikė ryšius su Aleksandru Grybinu-Faustu, padėdavo redaguoti pogrindžio spaudą. 1952 m. su šeima ištremta į Krasnojarską. Dirbo statybose. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Apsigyveno Pasvalio r., Linkuvoje. Į gimtąjį Šakių r. galėjo grįžti tik po 5 m. Dirbo įvairiose įstaigose.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTB Šakių skyrius

Ruošiamos spaudai knygos "Krasnojarsko byla" autoriai prašo atsiliepti tuos žmones (geologus), kurie tyrinėjo 1949-1954 m. Chakasijos-Minusinsko įduboje urano rūdos klotus ir dirbo kitus sunkius darbus.

Reikalingos papildomos žinios apie geležinkelio trasos Salechardas-Igarka statybą. Turime žinių, kad amžinojo įšalo žemėje kartu su kitais 80 tūkst. kalinių dirbo nemažai lietuvių. A. Vologatskio ekspedicijų dalyviai juos vadina "pribal-tais". Tikiuosi, kad dar yra buvusių politinių kalinių, galinčių paliudyti lietuvių indėlį į XX a. vidurio grandiozines ir beprasmiskas statybas Šiaurėje.

Rašyti: **Jonui Lukšei**, Sukilėlių pr. 87-21, LT-3043 Kaunas. Tel. (8-600) 89319.